

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri

Eestpalvekoguduseks on Tallinna Kaarli

Käesolevaks aastaks loositi Tallinna Kaarli ja Tartu Pauluse vastastikku eestpalvekogudusteks.

Tallinna Kaarli on Eesti kõige suurema liikmeannetajate arvuga kogudus, kuid erinevaid näitajaid arvestades üpris sarnane Tartu Paulusele. Kaarli kogudus sündis 1636. aastal, kuid liideti pärast Põhjasõda Tallinna Püha Vaimu kogudusega. Uuesti sai Kaarli kogudus iseseisvaks 1870. aastal, mil

valmis suurejooneline kahe torniga kirik. 1879. a. suvel maalis Johann Köler fresko Jeesusest, kes ütleb: „Tulge minu juurde kõik, kes olete vaevatud ja koormatud, ja mina annan teile hingamise!“ Samad sõnad olid ka Tartu Pauluse kiriku altarikuju motiiviks 44 aastat hiljem.

Täna teenib Tallinna Kaarli kogudust praost Jaak Aus koos kahe abiõpetaja, kolme diakoni ja arvukate abilistega.

Postkaardid paavstile

Esmaspäeva, 20. jaanuari hommikul kell 7.30 Itaalia aja järgi leidis Vatikanis aset privaatne kohtumine, mille käigus andis Kasahstani katoliiklik piiskop Athanasius Schneider paavst Franciscusele üle kaks postkaarti Aapo Pukki maalidega Tartu Pauluse kirikust. Midagi sarnast juhtus ka 1922. aastal, kui Amandus Adamson tutvustas paavstile Pauluse kiriku altarikuju. Adamson tegi seda kirja teel ja võimalik, et ka foto abil.

Noppeid aruandest

Aastal 2024 tegi Tartu Pauluse koguduses liikmeannetuse 1265 inimest. Ristimisi oli 81, leeriõnnistamisi 92, laulatati 9 paari ja maeti 206 surnut.

Aasta jooksul oli Pauluse kirikus 36 kontserti. Kõigi kontsertide peale kokku oli umbes 1700 esinejat ja üle 10 000 kuulaja.

Möödunud aastal tehti kirikus krohviparandusi ning sügisel sai korda kolumbaariumi jõgi. Nüüd, jaanuaris jõudis lõpule ka rõdualuste lampide parandustöö.

Koguduse uus nõukogu on valitud

19. – 26. jaanuril valis Tartu Pauluse kogudus endale uue nõukogu. Valituks osutusid Katrin Aller, Merce Antons, Merle Aruoja, Paul Austin, Siim Barkala, Terje Elias, Raul Ertmann, Anna Humal, Priit Humal, Kairo Kaurilind, Kalle Kepler, Ragne Kepler, Katrin Kull, Mare Laur, Ülla Linnamägi, Eleri Luhamets, Heli Lätt, Talis Mölder, Maike Otsing, Heli Panksepp, Koit Pindmaa, Elise Nora Pruun, Olev Pöld, Meeli Pärtelpoeg, Fred Raju, Külli Raudsepp, Sulev Savisaar, Anu Seppa, Maksim Tubin ja Aino Varul. 30 liikmest 9 on nõukogus esmakordselt. 2. märtsi jumalateenistusel palume nõukogule Jumala õnnistust.

100 aastat õpetaja J. Hauboldt surmast

9. veebruaril möödub 100 aastat Avinurme koguduse õpetaja Johannes Hauboldti surmast. Ta sündis 1855. a. Tartus raamatupidaja peres, siin möödusid tema kooli- ja ülikooliaastad. 1881. a. ordineeriti ta Kolga-Jaani koguduse õpetajaks, kuid juba aasta pärast läks ta teenima Oudova kogudust Peipsi taga. Seal sai Hauboldt olla kuni 1915. aastani, mil ta saadeti asumisele Sise-Venemaale. 1921. a. pääses ta Eestisse ning kutsuti teenima Avinurme kogudust, kuigi oli juba aastates mees. Mõne aasta sai ta siin ametis olla, kuni ükskord hakkas ta äkki kantslis vaaruma ja kukkus määratu müraga alla. Võõrmündrid tõttasid appi ja aitasid kirikuõpetaja käärkambrisse. Kümme-kond minutit hiljem ilmus õpetaja suur ja tugev kogu uuesti koguduse ette. Vaevalt sai ta jutlust jätkata, kui muutus näost valgeks ja kukkus uuesti. See jäigi tema viimaseks jumalateenistuseks, sest varsti ta suri, viis päeva pärast 70. sünnipäeva.

Lilly Arula: vaadake

Kirikusaali keskmise vahekäigu lähedal esimestes kantslipoolsetes pingiridades võib iga pühapäeva hommikul juba vähemalt pool tundi enne jumalateenistuse algust tervitada Lilly Arulat.

Olete elanud pika elu. Kuidas see alguse sai? Kust Te pärit olete?

Ma olen maalaps. Mul oli õnn sündida usklikte vanemate perre. Meid oli seitse last, mina olen neist kuues. Praegu on peale minu alles veel vend, kes on üheksakümne-aastane ja elab maal. Teised õed-vennad on kõik juba Jumala juurde läinud. Sündisin Tartumaal, Võnnu kihelkonnas, tollases Mäksa vallas Poka külas Poka järve ääres. Meie pere ei olnud jõukas, isa käis suuremates taludes abiks põllutöid tegemas, et vilja saada ja peret toita. Muidugi oli ka oma kodune majapidamine, kus kõik pidid kõike ise tegema. Seal, meie lapsepõlvkodus, elab praegu mu maavend.

Meie vanemad olid baptistiusulised ja käisid pühapäeviti ikka Võnnu baptistikirikus. Kui sinna ei saanud, loeti ja lauldi kodus – mul on siiaaani paljud laulud meeles, eriti armsad olid “Talle kiituse” laulud – oskan paljusid neist veel praegugi laulda. Palvemajja oli seitse kilomeetrit, see tee käidi igal pühapäeval ikka jalgsi, mingit sõiduvahendit ju polnud. Meie, lapsed, olime ikka kaasas. Muidugi palvetasime ka kodus igal hommikul ja õhtul, loomulikult olid ka söögipalved. Mäletan, et kui vanaema tuli lapsi hoidma, siis ta luges ikka oma suurt vanas kirjas Piiblit – mina õppisin ka seda lugema.

Kooli läksin ma kaheksa-aastaselt saksa ajal. Meil oli väga ilus koolimaja: Sarakuste algkool Räpina maantee ääres, kolm kilomeetrit kodust, igal hommikul vara läksime koos kahe vennaga. Koolimaja teises otsas olid sõja ajal saksa sõdurid, kes tulistasid kuulipildujatega vene lennukite pihta, nii et kahjuks pommitasid vene lennukid meie ilusa koolimaja puruks.

Mis Teil veel sõja ajast meeles on?

Mäletan, et meie isa oli ehitanud tsementkeldri. Sõja ajal magasime öösiti igaks juhuks keldris – just lennurünnakute pärast, olime seal kõik reas. Mäletan aga kord ka päeva ajal,

kuidas lennukid tulid üle järve – olid nagu sitikad rivis. Meie maja ääres oli kuusehekk ja selle all olid kaevikud, seal olid ka saksa poisid, kes tulistasid lennukeid ja need omakorda sakslasi, nii et meie kõik, pere ja lapsed, olime otse tule all. Meie maja jäi alles, aga mäletan, et vallamaja kuur oli leekides.

Saksa ajal, kui ma koolis käisin, siis oli meil ka usuõpetus. Oli niisugune väike raamat, kus oli pilt ja jutukene. Aga kui sakslane taganes ja tuli venelane, siis hakati meid sõjapakku ajama, pered aeti kodust ära. Lubati, et kodule ei tehta midagi, aga kõik rüüstati ära. Pärast saime küll koju tagasi. Huvitav on see, et lapsena ma ei osanud sõda nagu kartagi – praegu on küll hirm, kui mõtlen, mis võib jälle juhtuda!

Kuidas Teie elu pärast sõda edasi läks?

Pärast sõda tehti kool üle järve ühte talumajja – seal oli viis klassi. Pärast seda pidin kuuenda klassi käima Sillaotsa koolis, ja kui ma sealt koju sain, siis oli just küüditamise aasta 1949. Isa tegi endale kuidagi tööga või hobustega liiga ja suri ootamatult – ta oli siis ainult viiskümmend neli aastat vana. Noorem vend oli siis kaheteistkümne-, mina neljateistkümne- ja vanem vend kuueteistkümne-aastane. Ema jäi meiega üksi, oli suures ahastuses, kuidas kõigega toime tulla. Vanemad lapsed olid läinud linna oma elu peale. Meil ei olnud peaaegu mitte midagi, ema pidi kõike ise tegema – ma ei mäleta, et ta oleks saanud kunagi

alati üles Taevaisa poole!

isegi haige olla. Aga kuigi ta oli tööga nii koormatud, tõusis ta igal hommikul ikkagi palju varem üles selleks, et kõigi oma laste eest palvetada.

Eks me püüdsime ema aidata. Palju kasu oli sellest, et meil oli lehm. Aga sellega oli niisugune lugu, et heinamaad meile ju ei antud. Ema pidi kolhoosis tööl käima, igal hommikul oli brigadir ukse peal, et “tööle, tööle, tööle!”, kõik tööd tehti käsitsi ja natuke kolhoosile tehtud heinast sai ka omale. Peamiselt käisime aga tee äärest lehmale süüa otsimas.

Seitsmendas klassis ma käisin Mellistes, pärast seda tahtsin minna Tartusse Õpetajate Instituuti, et seal ajalugu õppida, aga vahepeal oli tehtud muudatus ja põhikooli baasil sinna enam ei võetud. Keskkoolis ma õppida ei saanud, sest tollal oli õppemaks ja meil polnud üldse raha. Ema ei saanud isegi palka, palgaks oli vaid seljakotitäis jahu. Nii jäi õppimine katki.

Olin kuuteistkümnendaastane ja keegi aitas mul saada tööle polikliinikusse. Töötasin registratuuris, aga mulle meeldisid väga õed – neil olid nii ilusad rätikud peas ja puha, nii et tahtsin ka meditsiini õppida. Hiljem mul avanegi võimalus ja sain õppida meditsiiniõeks. See toimus Pärnus, kus Punane Rist korraldas meditsiiniõpet, alguses õhtusel ajal Koidula koolis, pärast kuskil mujal. Lõpetasin kesk-eriharidusega 1957. aastal ja mind kutsuti tööle Tartu kammivabriku lastesõime. Sinna ma siis jäin ja töötasin seal palju aastaid kuni pensionini. Vabrikus oli töö kolme vahetusega, kõige väiksemad lapsed olid meil kahekuused – paljud jäeti isegi ööseks. Nii me neid seal hoidsime ja ravisime. See oli väga ilus aeg, sest lapsed on ju nii toredad! Siinamaani kohtan vahel neid, kes on nüüd muidugi juba suured inimesed, aga ütlevad mulle ikka “tädi Lilly”. Tööle läksin iga päev suure rõõmuga.

Rääkige oma abikaasast ja lastest

Oma tulevase abikaasaga sain kokku nii, et mul oli jalgadega probleeme ja ma käisin võimlemas, mees oli aga seal tööl – aitas peamiselt sportlasi ja tegi ka massaaži. Ta oli pärit Tormast, oli olnud Siberis, ja see tähendab, et meil oli ka väga raske elamist leida – kes see

Siberist tulnud mehele ikka korterit annab. Alguses elasime Jõe tänaval kööktoas, siis aga saime kuidagi korteri Anne tänavale. Siin tuli kõik ise teha, kraana oli lihtsalt paneelid üksteise otsa tõstnud, aga seest tuli kõik ise lõpuni ehitada.

Mul on tütar Maike ja kolm lapselast. Kõik nad on muusikud. Tütar lõpetas 1988. aastal konservatooriumi, aktus oli Estonia saalis – mäletan, kui Eesti lipp sisse toodi ja me kõik nutsime! Nõukogude ajal ei osanud seda enam lootagi – see võim näis olevat ennast nii tugevasti kinnitanud, aga näe, Jumal kinkis meile veel vabaduse.

Kuidas on kujunenud Teie suhe Jumala ja kirikuga?

Olen Jumalasse uskunud kogu elu, aga linna tulles jäi see ikkagi kaugemaks, kuigi palvetanud olen alati. Igatsesin väga, et saaksin kuhugi kogudusse, ja viimaks hakkasime koos mehega käima Peetri kirikus, kus oli tollal ka Maarja kogudus. Tütar Maike ristiti ja leeritati seal ja siis ütles õpetaja Otto Tallinn, et ka mina peaksin ikka ristitud ja leeritatud saama. Mu mees oli käinud leeris Torma kirikus – sellest pole küll ühtegi dokumenti, kõik on sõjakeerises kaduma läinud, ainult suur leeripilt on alles. Mina olin ristimata, sest vanemad olid ju baptistid. Õpetaja Tallinn oli väga leebe ja lahke, andis mulle leerimaterjalid ja kui kõik oli selge, siis mind ristiti ja sain ka leeriohnnistuse. Meid oli seal päris palju koos.

Nõukogude ajal me muidugi pidasime jõule – kodus, sest töö juures ja avalikult ei tohtinud. Lastesõimes olid ka nääripeod, aga mingit sisemist vastuolu ei olnud. Poliitikaga me ei tegelenud ja igaüks elas oma elu nii, nagu oskas. Nõukogude-usulisi meie töötajate hulgas ei olnud.

Aga ikkagi, kui hakkasin kirikus käima ja mind 1994. aastal ristiti, siis muutus mu elu täielikult. Ma tean, et sellest ajast peale on iga mu päev Jumala käes. Ainult Temale tahan ma veel elada! Pärast seda, kui Maarja kogudus kolis Õpetaja tänavasse, käisime ka seal kirikus – mulle meeldis, et saime seal palvetades ka põlvitada. Ka kodus pean ma oma õhtu- ja hommikupalved

alati põlvili. Kui mu mees oli suremas, siis käis õpetaja Villu Jürjo talle veel armulauda andmas ja pärast mattis. Aga kuna üks mu õde oli Pauluse koguduse liige, siis otsustasime viimaks sinna üle minna. Õpetaja Joel Luhamets võttis meid väga südamliselt vastu ja mu tütar aitab kaasa Pauluse koguduse muusikatöös.

Läbi kogu elu on mulle olnud tähtis palve. Eriti kallis on mulle õhtupalve: tänan igal õhtul pisarsilmi Jumalat kõigi Tema heategude eest ja usaldan kõik oma mured ja probleemid Tema kätte, sest ise ma neid ju kanda ei suuda. Väga armsad on ka koguduse piiblingid, kus mulle eriti meeldib see, et saame üheskoos Jumala Sõna uurida ja igaüks ka oma arvamust avaldada. Muidugi loen ka kodus Piiblit.

Mida Te arvate praegusest Eesti elust?

Ega ma praegu ka poliitikaga ei tegele. Mäletan, et kui Eesti jälle vabaks sai, siis oodati midagi suurt ja head, aga praegu on paljud inimesed jälle rahulolematud. Vabadus on käes, aga see ei tundu enam nii põnev ega hea. Inimesed peaksid olema tänulikumad ja nägema, kui ilus on Jumala loomine ning milline õnn on, et võime seda oma silmadega näha.

Jumal vastab iga päev meie palvetele, teeb iga päev imesid. Igal hommikul ma palun Teda: “Hoia mul käest kinni, et ma ei kukuks!” Mõned aastad tagasi olin ma väga raskelt haige. Nii raskelt, et arst oli tütrele ütelnud, et ta ei usu, et ma sellest enam välja tulen. Aga ma tuln sellest välja – see on suur ime, mis Jumal on mulle teinud, isegi kõndima pidin uuesti õppima. See teadmine, et Jumal on minu ligi, annab mulle jõudu igas hädas. Ja kui tundub, et mingit lootust ei ole, siis ma hüüan ikka: “Armas Jumal, Sa näed, et Sinu laps on hädas! Palun aita mind!” – ja Ta aitab, Ta kuuleb alati meie palveid. Nagu Taaveti laulus: “Issand on mu karjane, mul pole millestki puudust. Haljale aasale paneb Ta mind lebama, hingamisveele saadab ta mind; Tema kosutab mu hinge.” Mul polegi millestki puudust!

Aga vahel ma küsin enda ja Jumala

käest, miks ma olen veel siin maailmas. Kas ma pole veel valmis, et Jumal mind juba ära ei võta? Ma arvan, et küllap mul on siis veel mingi ülesanne. Ma usun, et minu kõige tähtsam ülesanne on teiste inimeste eest palvetada. Palvetan ka oma venna eest, et läheks täide meie ema soov, mille ta ütles enne oma surma: ta ütles, et ootab meid kõiki seal üleval.

Millise õpetussõna ütleksite oma pikale elule tagasi vaadates noortele inimestele?

Kõige tähtsam õpetussõna on minu arvates see: vaadake alati üles Taevaisa poole! Ja hoidke alati kiriku poole, sest seal leiab tuge ja juhatust. Ja veel oleks hea, kui lapsed saaksid ususeemne juba kodust. Vanemad ei peaks seda ootama kuskilt mujalt, kelleltki teiselt, vaid seda ise oma lastele jagama, et Jumala armastuse seeme idaneks juba lapsest peale.

Aga mida öelda neile, kes küsivad, miks nad peaksid kirikus käima?

Milleks käia kirikus? Muidugi selleks, et kohtuda Jumalaga, et õppida tundma Jumala Sõna ja saada aru, mida see tähendab. Inimeste, eriti noorte elus on tänapäeval nii palju segadust, neil on nii raske leida õiget teed – selleks, et mitte ära eksida, tulebki kirikus käia.

Kas Teil on mõni lemmiksalm Piiblis?

Jah, see, mis on mu leeritunnistuse peal: "Mäed liiguvad ja künkad kõiguvad küll, aga minu heldus ei liigu su juurest ja minu rahuseadus ei kõigu," ütleb Issand, su halastaja. See on täiesti minu salm!

Tahan jagada veel ühte luuletust, mille olen saanud mälestuseks oma emalt:

Maa pealt taeva poole ingel lendas, tiivakohin läbis vaikse öö.

Kullast vaagnal üht pisarat hoidis, nagu mõni väärisikivi see.

Üles taeva altarile kandis ingel maisest kalli pisara, Taevaisale seal ära andis, kes ta väärtust hindas suurena.

Rõõmujuubel taevaruumis kostis, ingliskoori võimas kiituslaul, et üks patune end Päästjal andis, kahetsuses nuttis valuööl.

Kõige väärtuslikum pisar ilmas kahetsuse pisar nutetu, patutundes paisund inimsilmas, Isa meelet kallilt hinnatud.

Hing, kui nutad patuvalus suure pisaraid sa Päästja risti all, igavese armu trooni juures andestuse rõõm saab osaks sul.

Küsimusi esitas
ENN AUKSMANN

Jumalateenistused

9. veebruar kell 10.

16. veebruar kell 10.

23. veebruar kell 10.

2. märts kell 10.

5. märts kell 18 tuhkapäev.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios, Youtubes ja Facebookis.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil. Altarist vasakul seinas ääres on uks ja teisel korrusel tuba kõige pisematele, kes on mängutoas koos vanemaga. Peegelpildis paremal on tuba, kus täiskasvanu jutustab lugu vastava pühapäeva teemal ning eakohasel moel osaletakse jumalateenistusel.

Pühapäevakool

Tunnid laupäeviti kell 11.00:

2–4 aastased (Eleri Luhamets ja Karin Kuusk)

5–6 aastased (Aleksander Erstu ja Mari-Liis Kurvits)

I–II klass (Pirjo Roots ja Katrin Kull)

III–V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI–VIII klass (Katrin Burman)

Lastekoor võtab vastu uusi lauljaid.

Proovid on laupäeviti kell 10.00.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.00 tiibhoone teise korruse saalis.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piiblingid:

P, 2. veebr kell 11.45 (Juta)

T, 11. veebr kell 17.00 (Mercede, Kai)

R, 14. veebr kell 17.00 (Aino)

R, 14. veebr kell 18.00 (Kristjan)

P, 16. veebr kell 11.45 (Juta)

T, 25. veebr kell 17.00 (Mercede, Kai)

R, 28. veebr kell 17.00 (Aino)

R, 28. veebr kell 18.00 (Kristjan)

P, 2. märts kell 11.45 (Juta)

T, 11. märts kell 17.00 (Mercede, Kai)

R, 14. märts kell 17.00 (Aino)

P, 16. märts kell 11.45 (Juta)

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 5550 6363.

Liikmeannetusi saab teha kantseleis või ülekandega. Arve nr: EE282200 221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus.

Raamatupood on avatud E-R 10-17, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Koguduse nõukogu koosolek on 2. märtsil pärast jumalateenistust.

Uus leerikool

Kevadine leerikool algab esmaspäeval, 17. ja 19. veebruaril kell 18.00. Tunnid on paralleelselt kahes rühmas: esmaspäeviti ja kolmapäeviti kell 18.00 – 19.30. Leeripüha on 18. mail 2024. Tunde viivad läbi õpetajad Kristjan Luhamets, Enn Auksmann ja piiskop Joel Luhamets. Osavõttust ei ole vaja ette teatada.

Noorteõhtud

Neljapäeviti kell 19 kiriku noortetoas. EELK noortepäevad (JäPe) teemal "Taevalikult rikas" on 10.-13. juulil Puhjas. Vaata ka www.jape.ee
Info: Elise Nora Pruun, tel 58156209.

Liturgiline uuendus

Oleme harjunud sellega, et iga kord enne evangeeliumi lugemist laulab kogudus kolm korda "Hallaluuja!" ning pärast "Kiitus olgu sulle, oh Kristus!" Kui juhtub, et evangeelium loetakse kantslist, on "Kiitus olgu..." seni ära jäänud. Alates 12. jaanuarist laulame selle ikkagi, ning sel juhul laulame ka "Halleluuja!" alles siis, kui jutlustaja on jõudnud kantslisse.